

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAHSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAHSUS TA'LIM VAZIRLIGI
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ЖАҲОН ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ RESPUBLIKA MIQËСИДАГИ ОНЛАЙН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

МАТЕРИАЛЛАРИ

БУХОРО-2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ЖАҲОН ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

**ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

*мавзусидаги Республика миқёсидаги онлайн
илмий-амалий анжуман*

МАТЕРИАЛАРИ

БУХОРО – 2020

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Илмий – амалий анжуман Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тасарруфидаги олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларида 2020 йилда Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 февралдаги № 56-ф сонли фармойиши асосида Бухоро давлат университетида 2020 йилнинг 24 сентябрь куни “Жаҳон тарихининг долзарб муаммолари” мавзусида Республика миқёсида онлайн илмий-амалий анжумани белгиланган тадбирларни амалга ошириш мақсадида ўтказилди.

МАСЪУЛ МУҲАРРИР:

Ҳайитов Ш.А. – БухДУ профессори, тарих фанлари доктори

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Бухоро давлат университети ректори,
иқтисод фанлари доктори , профессор **О.Х.Ҳамидов**

Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, иқтисод
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент **О.С.Қаҳҳоров**

Тарих ва маданий мерос факультети декани в.в.б. **Ж.Р.Жўраев**

Жаҳон тарихи кафедраси мудири, тарих
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент **О.Р.Рашидов**

Жаҳон тарихи кафедраси доценти,
тарих фанлари номзоди **К.Ж.Рахмонов**

Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси,
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) **Д.М.Жамолова**

Тўплаб нашрга тайёрловчилар:

*Рашидов О.Р. – Жаҳон тарихи кафедраси мудири, т.ф.ф.д., (PhD), доц.
Жамолова Д.М. – Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси, т.ф.ф.д., (PhD)
Ҳайитов Ж.Ш. – Жаҳон тарихи кафедраси ўқитувчиси, т.ф.ф.д., (PhD)*

**Илмий-амалий анжуман материалларида чоп этилаётган
мақола ва тезислардаги матн, манба ва адабиётлар учун
муаллифларнинг ўзлари масъулдирлар**

идиш (хум, хумча, тўғри бурчакли сувдон, товоқча) лар нақшсиз бўлиб, асосан, қўлда, айримлари чархда ясалган. Чақмоқтошдан ишланган қадама ўроқлар, ёрғучоқ бўлаклари, ҳовонча дасталар ва кўмирга айланган буғдой, арпа донлари, сигир, қўй, эчки суякларининг топилиши, 1990-2005 йилларда археологик тадқиқотлар натижасида ҳосилдорлик маъбудасининг кичик сопол ҳайкалчасига мўл-кўлчилик рамзи сифатида эътиқод қилинган бўлса керак.²⁰²

Бухоро қадимдан илм ва маънавият маркази. Бухорода археологик манзиллар жуда кўп бўлиб улар тадқиқ қилинган, лекин шунга қарамасдан замонавий илғор техника ва технологиялар ёрдамида ўрганилса тарихнинг бой манбалари очилиб, Бухоронинг қадимийлиги ҳақида кўплаб янги маълумотлар топилиши мумкин. Бухоро тарихини ўрганишда археологик тадқиқотлар жонлантирилиб, Германия, Россия ва илғор Европа давлатлари билан хорижий инновацион тажрибалар олиб бормоқда. Бухоро халқи ўзининг янги инновацион ғоялари билан тарихдан гувоҳлик берувчи қадимий жойларни ўрганади ва таҳлил қилади.

БУХОРО ЭЛЧИСИ БОЛТАҚУЛБЕК ЧИҒАТОЙБЕГИНИНГ УСМОНИЙЛАР ИМПЕРИЯСИГА ТАШРИФИ ХУСУСИДА

Шодиева Шаҳло Солиевна

*Бухоро давлат университети, Бухоро тарихи кафедраси таянч
докторанти*

Ўзбек миллий дипломатияси тарихи Ўзбекистоннинг ўта муҳим ва ажралмас таркибий қисмидир. Ҳозирда мазкур масалани илмий асосда, холисона ёритиш республикамиз тарихчи олимларининг долзарб вазифаларидан биридир. Зеро, ўзбек миллий дипломатиясининг қадимги даврлардан тортиб то хонликлар даври, шу жумладан, XIX асрнинг иккинчи ярми XX аср бошларида Бухоро амирлиги ва Усманийлар империяси ўртасидаги эришган ютуқ ва камчиликларни холис ўрганиш ва таҳлил этиш асосида зарур

²⁰² Б. Мирзоқулов Бухоро тарих зарварақларида.Т., 2016.-Б-8-9

сабоқлар, назарий хулосалар чиқариш нафақат илмий, балки муҳим амалий ва тарбиявий аҳамиятга ҳам эгадир.

Дипломатик муносабатларнинг асосий субъекти бўлиши элчилар бир қатор ижобий сифатларни ўзида шакллантирган бўлмоғи даркор. Хусусан, унинг билимли, заковатли, садоқатли, кўзи тўқ, босиқ, уят-андишали, кенг қамровли, зеҳнли, доно, зийрак, ичимлик ичмайдиган (сархушд қиладиган ичимлик Ш.Ш.) кўркли, мард, ширин сўзли бўлиши билан бир қаторда элчи қилиб юборилган мамлакатнинг урф-одатини ва тилини яхши биладиган, ҳар қандай вазиятдан моҳирлик билан чиқа оладиган сўзамол бўлиши талаб этилган. Мана шундай элчилардан бири Болтақулибекдир. Биз тадқиқ қилаётган даврда Бухоро амирлиги ва Усманийлар империяси ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашда элчи Болтақулибек фаолияти очиб берилади.

Усманийлар ҳукумати Бухоронинг Ўрта Осиё хонликлари орасида устунлиги ҳақида фатво беришни истамаганлиги, Бухоро амирлари эса Усманийларнинг Эронга нисбатан муносабатини қўллаб-қувватламаганлигига қарамай, Усманийлар билан амирлик ўртасидаги элчилик алоқалари тўхтаб қолмади. Хусусан, Бухоро элчиси Мирзо Муҳаммад Фозил томонидан, Усманийлар империяси султони номига ёзилган, Бухоро амирининг мактубини етказганлигини тасдиқловчи хужжат[1.20] фикримиз далилидир. Бу мактубда Бухоро амирлигида кейинги беш йил ичида рўй берган фитналар ҳамда Тошкент, Қўқон, Хоразм ва Дашти Қипчоқдаги исёнлар сабабидан Усманийлар империяси билан алоқалар узилиб қолганлиги, шу исён ва фитналарга қарши курашиб, уларни бостириб, тинчлик ўрнатилганлигидан сўнггина яна Усманийлар империяси билан алоқаларни тиклаш имконияти пайдо бўлганлиги тўғрисида маълум қилиниб, Бухоро ҳукмдори номидан Усманийлар султонига дуо-ю саломлар орқали унга содиқлиги ва дўстона муносабатда эканлиги билдирилиб, ўзаро баҳамжихат дўстона ҳамкорликни муқим давом эттириш асосий мақсади эканлиги баён қилинган[1.22-23]. Бухоро амирлигининг Насруллохон (1826-1860 йй.) ва Музаффариддинхонлар (1860-1885 йй.) ҳукмронлиги давларида ҳам давом этиб турди. Чунончи, ҳар бир янги тахтга кўтарилган хон айрим мамлакатларга элчилар юбориб, бу ҳақда ўша давлат ҳукмдорларини хабардор қилиши лозимлиги анъанасига кўра, амир Насруллохон ҳам ўзининг тахтга чиққанлиги ҳақидаги хабарни Усманийларга етказиш учун қирқ уруғидан бўлган Болтақулбек Чиғатойбегини Усманийлар султони Абдулмажидга элчи қилиб

юборади. Болтақулбек Чиғатойбеги Истамбулга Эрон орқали сафарга чиқиб, қабул қилинган таомилга кўра, бу мамлакат подшоҳига ҳам (гарчи Эронга махсус, қирқ уруғидан бўлган Қобулбек бий элчи қилиб юборилган бўлса-да) ўз ҳукмдорининг ҳурмат эътиборини изҳор қилиш учун тўхтаб ўтади. Бу ҳақда «Кашкули Салимий» ёки «Тарихи Салимий» асарининг муаллифи Мирза Муҳаммад Салимий ёзиб қолдирган. Унда баён қилинишича қирқ уруғидан бўлган Болтақулбек Чиғатойбеги жуда тадбиркор, ақлли, доно ва сўзга бой дипломат бўлган. У Эрон шоҳи Муҳаммадшоҳ қожарнинг «Бухоро халқи Эрон фуқароларини ўғирлаб сотиб тирикчилик ўтказадилар-у, бунинг устига шарм-ҳаё қилмасдан подшоҳларга элчилар ҳам юборадилар», - деб ўз адоватини изҳор қилган сўзларига донолик билан жавоб бериб, бу вазиятдан қутула олган ва шоҳнинг эътиборига сазовор бўлган. Жумладан, у Эрон шоҳига ушбу давлатнинг қоидаларига асосан шоҳ қаршисида ўрнидан турган ҳолатда шундай жавоб қилади: «... Шаҳаншоҳга маълумки, қадимдан Бухоро подшоҳлари аксар мамлакатларга нисбатан номдор ва машҳур бўлганлар. Айрим кишилар бунга шак ва шубҳа қиладилар. Бухоро давлати ва Эрон мамлакати ўртасида туркман жамоаси бўлиб, на Бухоро ва на Эрон подшоҳи қонунларига тобеъдирлар. Улар бебошлик ва талончилик йўлини танлаганлар. Улар Эрон фуқароларини ўғирлашади, асирга олишади ва Бухоро бозорларида сотишади. Бухоро халқи асирларни сотиб олиб, уларга диндошлик муруввати ва шафқати ила ёрдам кўрсатиб, озод қиладилар. Улар (Эрон асирлари) Бухорони Ватан тутиб, уй-жой қилиб, бой бадавлат бўлиб, ҳатто подшоҳлар хизматида юқори мансабларга эришадилар ва Эрон вилоятини ўз хотираларидан чиқарадилар»[3.59a]. Муҳаммадшоҳ ушбу сўзларни эшитиб ҳурсанд бўлган ва Болтақулбекка: «Савоб ишдан ташқари мени ўз жавобинг билан ҳурсанд ва хотиржам қилдинг», -деб пул, махсус бош оёк сарпо ва ўзининг «Кабуд» (Кўк) лақабли суворий отини совға қилган[3.59б]. Эрон шоҳи элчилик таомили бўйича Бухоро элчиси шарафига бир неча кун зиёфат ўтказиб, кейин аъёнларига уни Туркия чегараларигача кузатиб қўйишни буюрган[2.112]. Болтақулбек Чиғатойбеги Раҳматбек ўғли Эрондаги ташрифини муваффақиятли адо этгандан сўнг ўз ҳамроҳлари билан Туркия султонлиги маркази Истамбулга етиб келади.

Султон Абдулмажид ҳузурига киришдан олдин тамойилга кўра, уни аввал сарой аёни бўлмиш қоплонбоши (Фикримизча, у Турк султонининг ташки ишлар билан шуғулланувчи вакили бўлса керак.

Ш.Ш.) кутиб олиб, ўз уйида меҳмон қилади ва ўз султонлигининг одатига мувофиқ элчидан Бухоро амирининг султон номига ёзилган номасини султонга тақдим этиш учун унга беришини сўрайди. Аммо Бухоро элчиси Болтақулбек Чиғатойбеги ўз хукмдорининг фармойишига асосан номани султон қўлига шахсан ўзи топширишлигини айтади[3.59б]. Бир неча кун ўтиб қоплонбоши элчини Султон ҳузурига кузатиб боради. Элчи Болтақулбек Бухоро давлатида қабул қилинган урф-одат бўйича белига фута (шохи белбоғ) боғлаб, унинг ўртасига ханжарни маҳкамлаб қўяди. Қоплонбошининг элчига бу одат Султон таъбига тўғри келмаслигини тушунтириб эътироз билдиришига қарамай элчи ўз урф-одатига қатъий риоя қилишини айтади ва Султон Абдулмажид ҳузурига киришга муяссар бўлади. Мирза Салим ўз асарида элчининг Султон ҳузурига ташрифини қуйидагича тасвирлаб, шундай ёзади: «Султон Абдулмажид элчидаги белбоғ ва ханжарни кўрди ва бунинг сабабини сўради. Элчи Султон қаршисида туриб жавоб берди: «Подшоҳлар қадимдан ўз ғуломларини сийлаб амирлик мартабасига кўтарадилар ва бирор белги берадилар. Чунончи, Истамбулда амирлик белгиси - пошо деб номланади, Ҳиндистонда ва Эронда - хон, Бухорода - бек деб атайдилар. Бу белбоғ (фута) ва ханжар шуни белгисидир» [3.60а].

Элчи ушбу ҳаракати билан ўзининг Бухоро ҳукуматида катта мартабадаги шахс эканлигини кўрсатибгина қолмай, балки бу орқали Султоннинг иззат-ҳурматига сазовор бўлишга эришади ва дипломатик муваффақият қозонади.

Турк султони Абдулмажид элчининг ҳозиржавоблигидан ҳурсанд бўлиб, унинг кўкрагига султонликдаги олий ордени – «Мажидия» (“Халоскорлик”) нишонини тақиб қўяди ва шундай дейди: «...бугун Сиз подшоҳларнинг икки белгисига сазовор бўлдингиз»[3.60б]. Элчи Болтақулбек Истамбулда 6 ой бўлгач, Бухорога қайтган.

АДАБИЁТЛАР

1. История Центральной Азии в османских документах. Том III. Общественная и повседневная жизнь. Самарканд: МИЦАИ, ТОО. 2012. 313 с.
2. Маннонов Б. Ўрта Осиё ва Эрон элчилик муносабатлари тарихидан // Эрон. Мақолалар тўплами. – Тошкент: Фан, 1977. – Б.112.
3. Мирза Муҳаммад Салим. Тарихи Кашкули Салимий // ЎЗР ФА ШИ. Инв.– №2016, В.59а-59 б-60б.

МУҲДАРИЖА

Сўз боши.....	3
Ҳайитов Ш.А. Тарихчи ва этнограф олим, ғайратчан ва шиддаткор инсон (Тарих фанлари номзоди, доцент А.Ш. Жумаев қутлуғ 70 ёшда)	5
Қурбонова Манзила Боқиевна. Ҳозирги босқичда археология, этнография, манбашунослик ва тарихшуносликнинг долзарб масалалари. Этнографик тадқиқотларнинг дунё цивилизацияларини ўрганишдаги аҳамияти.....	15
Абдукаримов Ж.А., Маннонова М.З. “Мунтахаб Ат-Таворих” географик адабиётининг саргузашт-саёҳат жанрига оид нодир манба	18
Haydarov Yu. Buxoro tarixi va madaniy merosining jahon sivilizatsiyasi rivojidadagi oʻrnini yoritish	23
Давлатова С.Т. Замонавий этнологияда ҳунармандчилик мавзусини ижтимоий-иқтисодий нуқтаи назардан ўрганишнинг назарий жиҳатларига доир	27
Раҳмонов К.Ж. Бухоро халқ совет республикасида саноат. (“БУХОРО Ахбори” ва “ОЗОД БУХОРО” газеталари материаллари асосида)	31
Масалиева О.М. XX аср бошларида Бухоро амирлигида яратилган тазкиралар муҳим манба сифатида	35
Хотамов Ш.Н. Тарих ёшлар маънавияти ва маърифатининг асосидир.....	38
Абдуллаев Д. Жаҳон цивилизациясида мукофотлар ва уларнинг аҳамияти	44
Хакназаров Х.Д. Ҳарбийлар кундалик ҳаётини ўрганиш антропологиянинг муҳим йўналиши сифатида	49
Мансуров У. Ғарб тадқиқотларида суғд тарихшунослиги масалалари	55

Файзуллаева М.Ҳ. Антропология оламида инсон ва таом	59
Орзиев М.З. Туркистон ва Бухорода Эрон матбуотининг тарқалиши (XX аср бошлари).....	63
Джураев Ҳ. Х. Араб ёзувидаги нодир қўлёзма манбаларни моддий-техник маълумотларига қараб таҳлил этишнинг долзарблиги	68
То'райева Г. В. O'rta osiyoning moddiy madaniyati va san'ati tarixini o'rgangan arxeologik ekspeditsiyalar	72
То'раев А. I. Buxoro vohasiga ko'chib kelgan turkmanlarning oila-nikoh munosabatlari.....	75
Ахматов А. Ўзбек матбуотида иккинчи жаҳон урушининг ёритилиши	78
Маҳаммадиева С. Марказий осиёнинг ўрта асрларда аҳолиси ва этник таркибининг ўрганилиши.....	81
Tilavova Sh.S. Amir Shohmurod faoliyati davrida Buxoro amirligida ijtimoiy- iqtisodiy va siyosiy hayot.....	87
Раджабов О. XIX аср Британия тарихшунослигида “Катта ўйин” масаласи ва либерал тарихшунослик	92
Sharipov U.O. Qayumov T.T. Jahon tarixi fani mavzularini o'tishda innovatsiya (Ilmiy tadqiqot yangilik)larni joriy etishning amaliy ahamiyati	97
Хомиджонова М. Некоторые суждения о возникновении науки антропологии	101
2-ШЎЪБА ЖАҲОН ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ВА МАРКАЗИЙ ОСИЁ: ТАРИХ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН	
Иноятов С. Жаҳоний шуҳрат соҳиби: шоир, матбуотчи, табиб ва жаҳонгашта сайёҳ.....	109
Jaimee K. Who are the shaybanids?	114
Рашидов О.Р. Маҳмуд Аз-Замахшарий илмий меросининг жаҳон тамаддунига қўшган ҳиссаси	121

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ

Раупов С. Ўрта аср хунармандчилик цехлари фуқаролик жамияти институтларидан бири сифатида	126
Гаффоров Ш.С. Ирисқулов О.Ж. Жаҳон тарихида самарқанд қоғозининг ўрни	130
Тожибоев Б.М. Самарқанд қўрбошилари ва Аҳмад Заки Валидий Тўғон	135
Турақулов Б. Геннадий Кучеренко ва Самарқанд.....	140
Temirov F. U. Sadriddin Ayniy ijodiyotining dunyoviy ahamiyati	147
Ҳайтов Ж. Ш. Европа минтақасидан узум янги навларининг Туркистон ўлкасига кириб келиши ва иқлимлаштирилиши тарихи	152
Бобожонов Ш.У. Зиёрат туризми тарихига бир назар	155
Айматова З.Ф. X аср бошларида Бухоро амирлиги аҳолисининг ҳаж зиёрати.....	158
Аҳмадов О.Ш. XX аср бошларида Бухоро амирлигида анъанавий таълим-тарбия ва унинг ўзига хослиги.....	161
Болтаев Б.Б. Бухоро давлат университети музейи - маърифат маскани	165
Гадаев Ҳ.У. Чжэн Хэ (Муҳаммад) Бухоролик хитой адмираллари.....	170
Кучаров Ж. Амир Темур ва Темурийлар даврида Бухоронинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий тараққиёти хусусида	174
Мажидов Ж. Совет давлатининг транспорт ислохотлари ва унинг Бухоро транспорти соҳасига таъсири. (XX асрнинг 70 йиллари)	177
Нафиддинова Х.Р. Оила никоҳ муносабатларида аёлнинг ўрни: Тарих ва бугун.....	180
Саидбобоева Г. XX аср бошида Бухорода электрлаштириш тадбирлари.....	183
Elova D.D. XX asr boshlarida Turkiston qishloq xo'jaligiga yangi texnikalarining kirib kelishi.....	186

Эшкуватов Б.В. Марказий осие цивилизациясида христианлик динининг ўрни ва минтақага христианликнинг кириб келишига доир айрим мулоҳазалар.....	190
Ҳаётова Н.З. Бухоро туризмни ривожлантириш истиқболлари.....	196
Elimov L. Amir Temurning tarix shahnasiga kirib kelishi yevropalik tarixchilar nigohida	201
Ҳайдарова Ҳ. Носир Хисравнинг ахлоқий ғоялари	206
Халмаматов О.А. Туркистонда “Божхона низом”ларининг пайдо бўлиши.....	211
Турдиев Б. С. Жаҳон цивилизациясида маънавий янгиланишлар тўғрисидаги концепциялар эволюцияси.....	216
Zaripov S.D. Amir Temur va Temuriylar davridagi to’yu, marosim va bayramlarning jamiyat hayotida tutgan o’rni.....	222
Норова М.Ф. Сайфиддин Бохарзийнинг тасаввуф тарихидаги ўрни.....	225
Примов М. Совет даврида картография билан боғлиқ илмий ва ўқув муассасаларининг ташкил этилиши.....	230
Жамолова М. Туркистон жадидларининг сиёсий ташкилотлари тарихи: “Иттиҳоди Тараққий” дан “Туркистон миллий бирлиги” гача	235
Маматова М.Б. История чая в Англии.(XVI-XIX в.в.).....	241
Jumayeva N.A. Quyí Zarafshon vohasi dehqonchilik an`analari	244
Xasanov M. M. Reforms in the field of archival system in the republic of Uzbekistan	246
Axatov S. A. Mustafa Cho’qay – markaziy osiyolik siyosat arbobi	253
Султонова А. Ўрта асрлар фанлар академиясининг жаҳон цивилизациясида тутган ўрни	256
Умаров Б.Б. Буюк олим Н.А.Кисляковнинг педагогик фаолиятига назар.....	260

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ

Акромов Д.Ф. Zamon tanlamas ma'rifat	263
Юсупова М.Ў. Оилавий маросимларнинг этнографик таҳлили.....	266
Зокиров Б. Ч. Туркиядаги Бухоро (Туркистон) Теккелари тарихи хусусида.....	271
Юлдошева Б.М. Атроф-муҳитга оид маълумотлар тарихчиларнинг ўрганиш объекти сифатида	274
3-ШҮЪБА. XX АСР ВА XXI АСР ДАСТЛАБКИ ЎН ЙИЛЛИКЛАРИДА МИНТАҚАВИЙ ВА ҲАЛҚАРО ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИ	
Жайнаров О.Х. Туркистонда фавқулодда адлия органларининг ташкил қилиниши ва фаолияти (инқилобий трибуналлар мисолида, 1918-1923 йиллар)	278
Alimov O. Turkiston legioni va milliy Turkiston birligi komiteti faoliyati	283
Ражабова Н.З. Туркиядаги Муҳожир Туркистонликлар матбуотида Туркистон тарихи масалалари ("TÜRKİSTAN SESİ"- "ТУРКИСТОН ОВОЗИ" журнали материаллари асосида)	288
Рахматова Д. Жаҳондаги глобал муаммо: Қашшоқлик ва очарчилик	292
Тожиев Д.Б. Сувайш канали қурилишининг XIX аср иккинчи ярмидаги халқаро муносабатларда тутган ўрни.....	295
4-ШҮЪБА. ЖАҲОНДА МИГРАЦИЯЛАР ВА ДИАСПОРАЛАР ТАРИХИ	
Usmon Xo'ja: Qo'zg'alonlar, islohotlar, inqiloblar va to'xtovsiz	300
Timur Kocaoglu (Temur Xo'ja) Kurashlar ostida o'tgan turmush (1878-1968).....	300
Ҳайитов Ш.А. Ҳозирги босқичда миграция жараёнларининг назарий-методологик таҳлили	323
Ҳашимова М.М. Марказий осиедаги миграцион жараёнлар тарихи: XX аср ўрталарида кавказ халқларининг депортация қилиниши.....	330

Жамолова Д. Бухоро ва Туркистон ёшларининг Туркиядаги жамиятлари.....	337
Пиримкулова С.Ш. Корейс миллати вакилларининг Фарғона вилоятига кўчирилиши.....	340
Ризаев Б.Н. Туркистонга аҳолини кўчириш сиёсатини қиёсий таҳлили (Араб халифалиги ва Россия империяси истилочилиги даври мисолида)	345
Ҳамроқулова Ш.Ш. Қозоғистондаги ўзбеклар “Диаспора”ми?.....	348
Азаматова Г. Б. Халқаро миграция жараёнининг ривожланиши	355
Зарипов Ж. Г. Промышленная миграция Советского Союза: Развития тенденции и этапов	359
Jumayev Sh.Sh. Koreyaning ikkiga bo`linishi va urush o`chog`iga aylanishi	364
Латилов Ж. Илк ўрта аср миграцияларининг Хитан халқи этносиёсий ривожланишига таъсири.....	368
Мирзоев Ш.М. Туркиядаги «Туркистон жамияти» нинг фаолияти хусусида.....	373
Ostonov J.D. Zamonaviy migratsiyaga doir ba'zi raqamlar(Yaqin sharq va shimoliy afrika mamlakatlari xalqlari misolida)	377
To`yev F.E. Karib inqirozi va uning kelib chiqish sabablari haqida ayrim mulohazalar.....	381
Исматуллаев Ф.О. Ўзбекистон ва жаҳон мамлакатлари: ўзаро ҳамкорликнинг ютуқ ва муаммолари. Ўзбекистоннинг европа иттифоқи давлатлари билан илмий алоқалари	384
Мирзаев Ғ.Р. Замонавий халқаро муносабатлар тизимида Ўзбекистоннинг марказий осие мамлакатлари билан ҳамкорлиги ...	387
Хўжамов М.Э. Ўзбекистонда туризм: халқаро ҳамкорликнинг муҳим йўли.....	391

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ

- Эргашев Ж.Ю.** Бухоро ва Хитой алоқалари.(Сўнги ўрта асрлар мисолида) 394
- Носиров Ф.Ш.** Ўзбекистон республикасининг марказий осие мамлакатлари билан ҳамкорлигида транспорт коммуникацияларининг аҳамияти 399
- Ўтаева Ф.Х.** Археологик тадқиқотлардаги инновацион ҳамкорлик . 405
- Шодиева Ш.С.** Бухоро элчиси Болтақулбек Чигатойбегининг Усманийлар империясига ташрифи хусусида..... 407
- Йўлдошев А.Б.** Марказий осие давлатларидаги миллий этник ўзига хослик ва интеграцион жараёнларнинг муаммолари..... 411
- Усаров С.** Ҳозирги босқичда Ўзбекистоннинг осие–тинч океани минтақаси давлатлари билан инвестициявий ҳамкорлиги..... 416

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

*мавзусидаги Республика миқёсидаги онлайн
илмий-амалий анжуман*

МАТЕРИАЛАРИ

Мусахҳиҳ: М.Рахимов

Саҳифаловчи: М.Арслонов

«Шарқ – Бухоро» МЧЖ босмахонасида чоп этилди.
Бухоро шаҳар Ўзбекистон Мустақиллиги кўчаси, 70/2 уй.
Тел: 0(365) 222-46-46
